

meg odakünt, mivel nem világnyelven ír. Neki itthon kell vezekelnie tévedése miatt s megvárnia az «olcsó kegyelet» hálás mécsvilágát a sírján, halottak napján.

Gedeon Jolán szellemesen, ügyesen csoportosította négy ország Verlaine-kritikáját s e négyféle kép szembesítésével értékes háttérrel adott könyvének. A Verlaine-probléma minden lényeges kérdése érintve vagy tárgyalva van itten, s a forrásmunkákról szóló 24 oldal jegyzék (1866—1931 közt megjelent cikkek, füzetek, könyvek lajstroma) valóban élményt igazol. Első munkának különösen kiváló e mű s dicséretére válik a szegedi egyetemnek, Gedeon Jolán jeles professzorának, Zolnai Bélának.

Szatmári,

Jolantha Pukánsky-Kádár: Goethes Faust auf der ungarischen Bühne. Berlin, 1934.

A magyarországi színészet-történeti kutatás egyik legkiválóbb, úttörő művelője, Pukánszky Kádár Jolán dr. nemrégiben értékes monográfiával gyarapította tudományos szempontból nagyjelentőségű műveinek gazdag sorát. Az *Ungarische Jahrbücher*ben jelent meg eredetileg ez a legújabb értekezése, amely most különlenyomat formájában is napvilágot látott. Filológiai lelkiismeretességgel nyomozta ki mindazokat az adatokat, amelyek a német költőfejedelem nagy drámái költeményének, a *Faust*nak magyarországi színpadi sorsával összefüggenek. Először 1886 november 9-én, majd december 8-án került színre a Gyapju-utcai német színházban *Faust*, majd egy év múlva, 1887 december 15-én a nagy hírű Lewinsky vendéjátéka avatja színésztörténetileg emlékezetessé ezt az előadást, melynek keretében — nem érdektelen megemlíteni — a mai hangosfilmekről világszerte ismert Adele Sandrock játszotta Gretchent.

Attól kezdve, amikor a gyapju-utcai német színház 1889 decemberében leégett, a Nemzeti Színház hivatása maradt Goethe kultusza. Bár előzőleg többször merült fel annak a terve, hogy színre alkalmazzák e nagy drámai költeményt, így pl. 1844-ben, amikor a terv szerint Egressy Gábor lett volna Mephisto, Lendvayné Hivatal Anikó pedig Gretchen, a goethei dráma csak a 80-as évek végén kezdte meg nálunk színpadi pályafutását. A Kolozsvárott 1864-ben bemutatott *Faust* drámának, az átdolgozók jóvoltából, ugyanolyan kevés köze volt Goethehez, mint az 1863-ban bemutatott Gounod-operának. Pukánszky Kádár Jolán szeretetteljes gonddal kíséri tovább *Faust* sorsát a magyar színpadokon az utolsó négy évtized alatt is, élénken bizonyítva a nagy német kultúrvilág előtt, hogy a magyar színjátszás sok nagy nyugati nemzetet megelőzve, a *Faust* esetében is milyen jelentékeny kulturmunkát végzett. (—th.)

Förster Rezső: A Szepesség politikai képe. 1918—1934.

A történelmi tradíciókat és a valóság tényeit egyformán semmibevevő békeszerződések az utódállamokban élő lakosság számára tarthatatlan helyzetet teremtettek. A megszálló államok nemcsak a magyarságot irtják tüzzel-vassal, hanem egykori az monarchia szabadon élő és szabadon fejlődő német kisebbséget is elnyomják. Az 1918 óta bekövetkezett új helyzetnek drámai hatású képét adja az a kis füzet, amelyet Förster Rezső írt és amely mint különlenyomat jelent meg a *Városok Lapja* ezévi 6. számában. A szepesi németiség legfelsőbb politikai elve ma is a magyarsághoz való hűség maradt és ezek a válságos mai idők nemcsak, hogy nem gyöngítették meg ennek a történelmi jelentőségű elvnek az erejét, de megerősítették azt. (t. p.)